Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 29ης Οκτωβρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Οδηγία 93/13/ΕΟΚ — Σύμβαση ενυπόθηκου δανείου — Καταχρηστικές ρήτρες — Διαδικασία εκτελέσεως — Ανακοπή — Αποκλειστική προθεσμία»

Στην υπόθεση C-8/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia nº4 de Martorell (Ισπανία) με απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιανουαρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

BBVA SA, πρώην Unnim Banc SA,

κατά

Pedro Peñalva López,

Clara López Durán,

Diego Fernández Gabarro,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (εισηγητή) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: M. Ferreira

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Φεβρουαρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η BBVA SA, πρώην Unnim Banc SA, εκπροσωπούμενη από τους J. Rodríguez Cárcamo και B. García Gómez, abogados,

— ο P. Peñalva López, η C. López Durán και ο D. Fernández Gabarro εκπροσωπούμενοι από τους M. Alemany Canals, A. Martínez Hiruela, T. Moreno και A. Davalos, abogados,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. García-Valdecasas Dorrego,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J. Baquero Cruz και M. van Beek,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Μαΐου 2015

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της BBVA SA, πρώην Unnim Banc SA (στο εξής: BBVA) και των D. Fernández Gabarro, P. Peñalva López και C. López Durán, σχετικής με την ανακοπή τους κατά της εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως που αφορούσε θέση σταθμεύσεως αυτοκινήτου και αποθήκη.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

4 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.»

Το ισπανικό δίκαιο

5 Ο νόμος 1/2013, περί μέτρων για την ενδυνάμωση της προστασίας των ενυπόθηκων οφειλετών και περί της αναδιαρθρώσεως του χρέους και του κοινωνικού μισθώματος (Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social), της 14ης Μαΐου 2013 (*BOE* αριθ. 116, της 15ης Μαΐου 2013, σ. 36373), τροποποίησε τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Ley de enjuiciamiento civil), της 7ης Ιανουαρίου 2000 (*BOE* αριθ. 7, της 8ης Ιανουαρίου 2000, σ. 575), ο οποίος τροποποιήθηκε με τη σειρά του με το νομοθετικό διάταγμα 7/2013, σχετικά με επείγοντα μέτρα φορολογικού και δημοσιονομικού χαρακτήρα και με την προώθηση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας (decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación), της 28ης Ιουνίου 2013 (*BOE* αριθ. 155, της 29ης Ιουνίου 2013,σ. 48767, στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας).

6 Η τέταρτη μεταβατική διάταξη του νόμου 1/2013 (στο εξής: επίδικη μεταβατική διάταξη) αφορά τις διαδικασίες εκτελέσεως που είχαν κινηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου 1/2013 και δεν είχαν ακόμη περατωθεί. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«1. Οι τροποποιήσεις που εισάγει ο παρών νόμος στον [κώδικα πολιτικής δικονομίας] έχουν εφαρμογή στις εν εξελίξει, κατά την έναρξη ισχύος του, διαδικασίες εκτελέσεως αποκλειστικά σε σχέση με τις εκκρεμείς πράξεις εκτελέσεως.

2. Σε κάθε περίπτωση, στις εν εξελίξει, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, διαδικασίες εκτελέσεως ως προς τις οποίες έχει παρέλθει η προθεσμία των δέκα ημερών που προβλέπει το άρθρο 556, παράγραφος 1, του [κώδικα πολιτικής δικονομίας] για την άσκηση ανακοπής, τάσσεται στους καθών η εκτέλεση αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός για την άσκηση έκτακτης ανακοπής στηριζόμενης στους νέους λόγους ανακοπής που προβλέπονται στο άρθρο 557, παράγραφος 1, σημείο 7, και 695, παράγραφος 1, σημείο 4, του [κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Η αποκλειστική προθεσμία του ενός μηνός άρχεται την επομένη της θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου και η άσκηση της ανακοπής από τους καθών η εκτέλεση έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της διαδικασίας έως την έκδοση αποφάσεως επί της ανακοπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 558 επ. και 695 του [κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Η παρούσα μεταβατική διάταξη καταλαμβάνει κάθε διαδικασία εκτελέσεως που δεν έχει περατωθεί με την κατακύρωση του ακινήτου στον υπερθεματιστή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 675 του [κώδικα πολιτικής δικονομίας].

3. Ομοίως, στις εν εξελίξει διαδικασίες εκτελέσεως ως προς τις οποίες η προβλεπόμενη στο άρθρο 556, παράγραφος 1, του [κώδικα πολιτικής δικονομίας] προθεσμία των δέκα ημερών για την άσκηση της ανακοπής είχε ήδη κινηθεί κατά τη έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, τάσσεται στους καθών η εκτέλεση η αυτή αποκλειστική προθεσμία του ενός μηνός που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο για την άσκηση ανακοπής στηριζόμενης σε οιονδήποτε από τους προβλεπόμενους στα άρθρα 557 και 695 του [κώδικα πολιτικής δικονομίας] λόγους ανακοπής.

4. Η δημοσίευση της παρούσας διατάξεως λογίζεται, για τους σκοπούς της επιδόσεως και του υπολογισμού των προβλεπομένων στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού προθεσμιών, ως πλήρης και έγκυρη κοινοποίηση, παρελκούσης σε κάθε περίπτωση της εκδόσεως ρητής προς τούτο αποφάσεως.»

7 Το άρθρο 556, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας έχει ως εξής:

«Εάν ο εκτελεστός τίτλος αποτελεί καταψηφιστική δικαστική ή διαιτητική απόφαση ή συμφωνία εξώδικης επιλύσεως της διαφοράς, ο καθού η εκτέλεση, εντός δέκα ημερών από της επιδόσεως της διατάξεως με την οποία δίδεται εντολή προς εκτέλεση, μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατ' αυτής εγγράφως προβάλλοντας ότι έχει εξοφλήσει ή ότι έχει συμμορφωθεί προς τα διατασσόμενα με την απόφαση, τη διαιτητική απόφαση ή τη συμφωνία, πράγμα το οποίο πρέπει να αποδεικνύεται εγγράφως.

Επίσης, μπορεί να αντιταχθεί η ακυρότητα της αναγκαστικής εκτελέσεως, καθώς και οι συμφωνίες και οι συμβιβασμοί που έχουν συναφθεί προκειμένου να αποφευχθεί η εκτέλεση, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω συμφωνίες και συμβιβασμοί πιστοποιούνται με δημόσια έγγραφα.»

8 Κατά το άρθρο 557 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, που αφορά τη διαδικασία ανακοπής κατά της εκτελέσεως η οποία επισπεύδεται δυνάμει εκτελεστών τίτλων που δεν είναι δικαστικοί ούτε διαιτητικοί:

«1. Οσάκις επισπεύδεται εκτέλεση βάσει των εκτελεστών τίτλων του άρθρου 517, παράγραφος 2, σημεία 4, 5, 6 και 7, καθώς και άλλων εγγράφων που αποτελούν εκτελεστούς τίτλους δυνάμει του άρθρου 517, παράγραφος 2, σημείο 9, ο καθού η εκτέλεση μπορεί να αντιταχθεί σε αυτήν, εντός της προθεσμίας και με τον τρόπο που προβλέπει το προηγούμενο άρθρο, μόνον εάν συντρέχει κάποια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

7° Ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών στον τίτλο.

2. Αν ασκηθεί η ανακοπή της προηγούμενης παραγράφου, ο γραμματέας του δικαστηρίου αναστέλλει την εκτέλεση με μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας.»

9 Το άρθρο 695, παράγραφοι 1, σημείο 4, και 2, του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει τα εξής:

«1. Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, ανακοπή εκ μέρους του καθού η εκτέλεση μπορεί να γίνει δεκτή μόνον εφόσον στηρίζεται στους ακόλουθους λόγους:

[...]

(4) τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία αποτελεί τη βάση της εκτελέσεως ή βάσει της οποίας υπολογίστηκε το ποσό της οφειλής.

2. Όταν ασκείται ανακοπή κατά την προηγουμένη παράγραφο, ο δικαστικός γραμματέας αναστέλλει την εκτέλεση και καλεί τους διαδίκους να παραστούν σε ορισμένη δικάσιμο ενώπιον του δικαστηρίου το οποίο εξέδωσε τη διαταγή περί κατασχέσεως. Μεταξύ της κλητεύσεως και της εν λόγω δικασίμου πρέπει να μεσολαβούν τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες. Κατά τη δικάσιμο αυτή, το δικαστήριο ακούει τους διαδίκους, εξετάζει τα προσκομιζόμενα έγγραφα και εντός δύο ημερών εκδίδει τη σχετική απόφασή του υπό μορφή διατάξεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Πριν από την ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 1/2013, ήτοι πριν από τις 15 Μαΐου 2015, η BBVA κίνησε διαδικασία εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως κατά των D. Fernández Gabarro, P. Peñalva López, και C. López Durán. Κατά την ημερομηνία αυτή η εν λόγω διαδικασία δεν είχε ακόμη περατωθεί. Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή αφορά θέση σταθμεύσεως αυτοκινήτου και αποθήκη.

11 Στις 17 Ιουνίου 2013, μετά τη λήξη της προβλεπόμενης στην επίδικη μεταβατική διάταξη προθεσμία του ενός μήνα για την άσκηση έκτακτης ανακοπής κατά της εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως, οι καθών οι εκτέλεση προέβαλαν ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου ότι η αποκλειστική προθεσμία που ορίζεται στη διάταξη αυτή είναι αντίθετη προς την οδηγία 93/13.

12 Συγκεκριμένα, υποστήριξαν, αφενός, ότι η αποκλειστική προθεσμία του ενός μήνα για την προβολή της καταχρηστικότητας ρητρών του εκτελεστού τίτλου δεν ήταν επαρκής για τα δικαστήρια που καλούνταν να ελέγξουν αυτεπαγγέλτως το περιεχόμενο των ενυπόθηκων δανειακών και πιστωτικών

συμβάσεων για τις οποίες βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως και, κατά μείζονα λόγο, δεν ήταν επαρκής για τους καταναλωτές που καλούνταν να εκτιμήσουν τυχόν καταχρηστικότητα ρητρών των συμβάσεων αυτών.

13 Αφετέρου, οι καθών της υποθέσεως της κύριας δίκης υποστηρίζουν ότι, στο μέτρο που, κατά την παράγραφο 4 της επίδικης μεταβατικής διατάξεως, η αποκλειστική προθεσμία του ενός μήνα εκκινεί από την κοινοποίηση που γίνεται με τη δημοσίευση του νόμου στην επίσημη εφημερίδα και όχι κατά τρόπο εξατομικευμένο, η πρόσβαση των καταναλωτών στη δικαιοσύνη είναι πολύ δύσκολη, ακόμη και αν αυτοί είναι δικαιούχοι δικαστικής αρωγής.

14 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι προκειμένου να αποφανθεί επί της υποθέσεως που εκκρεμεί ενώπιόν του είναι αναγκαίο να κριθεί από το Δικαστήριο το ζήτημα της εναρμονίσεως μεταξύ της αρχής των αποκλειστικών δικονομικών προθεσμιών, που συνδέεται στενά με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, και της αυτεπάγγελτης προστασίας του καταναλωτή, η οποία είναι απαράγραπτη και παρέχεται με τη διαπίστωση της συνολικής ακυρότητας καταχρηστικής ρήτρας και την απαλοιφή της από τη σύμβαση, όπως προβλέπεται στην οδηγία 93/13, κατά την ερμηνεία που έχει δοθεί από το Δικαστήριο στην πρόσφατη νομολογία του.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de Primera Instancia nº4 de Martorell αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει να θεωρηθεί ότι η προβλεπόμενη στην τέταρτη μεταβατική διάταξη του νόμου 1/2013 προθεσμία ενός μήνα αντίκειται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

16 Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατά βάση, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική μεταβατική διάταξη, όπως η επίδικη μεταβατική διάταξη, με την οποία τάσσεται αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την επομένη της δημοσιεύσεως του νόμου στον οποίο αυτή περιλαμβάνεται, για την άσκηση ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως λόγω καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών, από τους καταναλωτές κατά των οποίων είχε κινηθεί προ της ενάρξεως ισχύος του εν λόγω νόμου διαδικασία εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως η οποία δεν είχε περατωθεί ως την ημερομηνία αυτή.

17 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει υπομνησθεί εξαρχής ότι, κατά πάγια νομολογία, το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία 93/13 εδράζεται στην αντίληψη ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία, τόσο ως προς τη διαπραγματευτική ισχύ όσο και ως προς το επίπεδο της πληροφορήσεως (αποφάσεις Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 44, καθώς και Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 22).

18 Λαμβάνοντας υπόψη την ασθενέστερη αυτή θέση, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 προβλέπει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου, η οποία έχει ως σκοπό να αντικαταστήσει την τυπική ισορροπία που εισάγει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα (απόφαση Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

19 Επιπλέον, δεδομένης της φύσεως και της σπουδαιότητας του δημοσίου συμφέροντος που συνίσταται στην προστασία των καταναλωτών οι οποίοι βρίσκονται στην ασθενέστερη αυτή θέση, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από επαγγελματία με καταναλωτές (αποφάσεις Banco

Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 68· Kásler και Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, σκέψη 78, καθώς και Unicaja Banco και Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 και C-487/13, EU:C:2015:21, σκέψη 30).

20 Επίσης, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι οι εθνικές διαδικασίες αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως είναι οι διαδικασίες εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως, υπόκεινται στις απαιτήσεις που απορρέουν από την πάγια νομολογία του σχετικά με την αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών (απόφαση Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 25).

21 Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η εν λόγω νομολογία και ειδικότερα μετά την έκδοση της αποφάσεως Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164), ο νόμος 1/2013 τροποποίησε, μεταξύ άλλων, τα άρθρα του κώδικα πολιτικής δικονομίας σχετικά με τη διαδικασία εκτελέσεως επί ενυπόθηκων αγαθών. Έτσι, για τις διαδικασίες που κινούνται μετά την έναρξη ισχύος του νόμου 1/2013, η ανακοπή του καθού η εκτέλεση που στηρίζεται στην καταχρηστικότητα συμβατικής ρήτρας και ασκείται εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της πράξεως που διατάσσει την εκτέλεση, επιτρέπει πλέον την αναστολή της διαδικασίας εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως έως ότου εκδοθεί απόφαση επί της ανακοπής.

22 Στο πλαίσιο της εν λόγω νομοθετικής μεταρρυθμίσεως, η επίδικη μεταβατική διάταξη σκοπεί να λάβει υπόψη διαδικασίες εκτελέσεως που ήταν εκκρεμείς κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος του νόμου 1/2013 στις οποίες είχε ήδη αρχίσει να τρέχει ή είχε λήξει η δεκαήμερη προθεσμία ανακοπής. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 34 των προτάσεών του, παρότι οι αποφάσεις του Δικαστηρίου αναπτύσσουν αποτελέσματα ex tunc, και άρα από τον χρόνο που έχει τεθεί σε ισχύ η ερμηνευόμενη διάταξη, ο Ισπανός νομοθέτης έκρινε αναγκαίο να θεσπίσει έναν μηχανισμό μεταβατικής προθεσμίας, ώστε να δώσει επίσης την δυνατότητα στους καταναλωτές, κατά των οποίων εκκρεμεί διαδικασία εκτελέσεως, να ασκήσουν έκτακτη ανακοπή, εκκρεμούσης της διαδικασίας και εντός προθεσμίας που θέτει ο Ισπανός νομοθέτης, στηριζόμενη στην ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών.

23 Πρέπει να κριθεί αν και σε ποιο βαθμό η οδηγία 93/13, όπως έχει ερμηνευτεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου που έχει διαμορφωθεί ιδίως από της εκδόσεως της αποφάσεωςAziz (C-415/11, EU:C:2013:164), αντιτίθεται στον μηχανισμό μεταβατικής προθεσμίας που επελέγη από τον Ισπανό νομοθέτη και θεσπίστηκε με τον νόμο 1/2013.

24 Ως προς το ζήτημα αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι ελλείψει εναρμονίσεως των εθνικών μηχανισμών αναγκαστικής εκτελέσεως οι προϋποθέσεις καθορισμού προθεσμίας ανακοπής που προβλέπονται στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως εμπίπτουν στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών. Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι οι προϋποθέσεις αυτές υπόκεινται στον διττό όρο να μην είναι δυσμενέστερες από αυτές που προβλέπονται για παρόμοιες καταστάσεις οι οποίες διέπονται από το εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και να μην καθίσταται πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερής η άσκηση δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στους καταναλωτές από το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (αποφάσεις Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 50, και Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 37).

25 Όσον αφορά, αφενός, την αρχή της ισοδυναμίας, επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει κανένα στοιχείο που θα μπορούσε να προκαλέσει αμφιβολίες σχετικά με τη συμφωνία της επίμαχης μεταβατικής διατάξεως με την αρχή αυτή.

26 Αφετέρου, όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνική διάταξη δικονομικού δικαίου καθιστά αδύνατη ή εξόχως δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται βάσει της θέσεως της διατάξεως αυτής στην όλη διαδικασία, της εξελίξεως της διαδικασίας και των ιδιαιτεροτήτων της ενώπιον των αρμοδίων εθνικών οργάνων. Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι

αρχές που αποτελούν τη βάση του εθνικού δικαιοδοτικού συστήματος, όπως η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας, η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η εύρυθμη διεξαγωγή της διαδικασίας (απόφαση Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 Αυτά τα ζητήματα, τα οποία έχουν εξετασθεί από την προαναφερθείσα νομολογία, πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάλυση των χαρακτηριστικών της επίδικης στην κύρια δίκη προθεσμίας. Έτσι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών του, η ανάλυση αυτή πρέπει να περιλάβει δύο πτυχές, και συγκεκριμένα τη διάρκεια της αποκλειστικής προθεσμίας που θέσπισε ο νομοθέτης και τον τρόπο κινήσεως της προθεσμίας αυτής.

28 Πρώτον, όσον αφορά τη διάρκεια της προθεσμίας, επισημαίνεται ότι κατά πάγια νομολογία, ο καθορισμός εύλογης αποκλειστικής προθεσμίας προσφυγής για λόγους ασφάλειας δικαίου είναι σύμφωνος με το δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, τέτοιες προθεσμίες δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση δικαιωμάτων που απορρέουν από την έννομη τάξη της Ένωσης (απόφαση Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι η προθεσμία που τάσσεται πρέπει να είναι ουσιαστικά επαρκής για την προετοιμασία και την άσκηση αποτελεσματικού ένδικου βοηθήματος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, σκέψη 66).

30 Εν προκειμένω διαπιστώνεται ότι η προθεσμία του ενός μήνα θεσπίζεται, κατ' εξαίρεση, με μεταβατική διάταξη που σκοπεί να δώσει τη δυνατότητα στους καταναλωτές κατά των οποίων εκκρεμεί διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως στο πλαίσιο της οποίας έχει ήδη αρχίσει να τρέχει ή έχει λήξει η συνήθης δεκαήμερη προθεσμία ανακοπής, να προβάλουν στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ένα νέο λόγο ανακοπής ο οποίος δεν είχε θεσπιστεί κατά τον χρόνο ασκήσεως του επίδικου ένδικου βοηθήματος.

31 Ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι, δεδομένης της θέσεως της επίδικης μεταβατικής διατάξεως στην όλη διαδικασία εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως, αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα για την άσκηση έκτακτης ανακοπής δεν φαίνεται, κατ' αρχήν, ουσιαστικά ανεπαρκής για την προετοιμασία και την άσκηση αποτελεσματικού ένδικου βοηθήματος και παρίσταται, έτσι, εύλογη και αναλογική, με βάση τα εμπλεκόμενα δικαιώματα και συμφέροντα.

32 Επομένως, η επίδικη μεταβατική διάταξη, βάσει της διάρκειας της προθεσμίας ανακοπής που τάσσεται στον καταναλωτή στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως που είναι εκκρεμής κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος του νόμου 1/2013, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προσβάλλει την αρχή της αποτελεσματικότητας.

33 Δεύτερον, όσον αφορά την ανάλυση της δεύτερης πτυχής των χαρακτηριστικών της επίδικης στην κύρια δίκη προθεσμίας, που αφορά τον τρόπο κατά τον οποίο επέλεξε ο νομοθέτης να κινηθεί η προθεσμία, επιβάλλονται οι εξής παρατηρήσεις.

34 Καταρχάς, δεν αμφισβητείται ότι ο νόμος 1/2013, στον οποίο περιλαμβάνεται η επίδικη μεταβατική διάταξη, θέτει ένα νομικό πλαίσιο γενικής εφαρμογής. Ο νόμος αυτός τέθηκε σε ισχύ την ημέρα που δημοσιεύθηκε στο *Boletín Oficial del Estado* (BOE).

35 Ο νόμος 1/2013, έχοντας ως αντικείμενο την αυξημένη προστασία των πολιτών σε μεγάλο αριθμό καταστάσεων που σχετίζονται με ενυπόθηκα δάνεια, περιλαμβάνει ρητώς την περίπτωση των καταναλωτών κατά των οποίων κατά τον χρόνο ενάρξεως ισχύος του ανωτέρω νόμου εκκρεμεί διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως σε βάρος περιουσιακού τους στοιχείου.

36 Οι καταναλωτές αυτοί κατά τον χρόνο ενάρξεως της διαδικασίας εκτελέσεως σε βάρος τους ενημερώθηκαν με ατομική κοινοποίηση, που τους απευθυνόταν προσωπικά, σχετικά με το δικαίωμά τους να ασκήσουν ανακοπή κατά της εκτελέσεως εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την ανωτέρω κοινοποίηση.

37 Η κοινοποίηση, όμως, αυτή ήταν προγενέστερη της θέσεως σε ισχύ του νόμου 1/2013 και δεν περιλάμβανε πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα των καταναλωτών να ασκήσουν ανακοπή προβάλλοντας την καταχρηστικότητα συμβατικής ρήτρας στην οποία στηρίζεται ο εκτελεστός τίτλος, καθώς η δυνατότητα αυτή προστέθηκε αργότερα στο άρθρο 557, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας με τον νόμο 1/2013.

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, βάσει των αρχών των δικαιωμάτων άμυνας, της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεν μπορούσε να αναμένεται εύλογα από τους καταναλωτές να επωφεληθούν από μια νέα δυνατότητα ασκήσεως ανακοπής χωρίς να ενημερωθούν για τη δυνατότητα αυτή με την ίδια διαδικασία με την οποία τους είχε κοινοποιηθεί η αρχική ενημέρωση.

39 Κατά συνέπεια, πρέπει να επισημανθεί ότι η επίμαχη μεταβατική διάταξη, στο μέτρο που προβλέπει ότι η αποκλειστική προθεσμία εκκινεί εν προκειμένω χωρίς να έχει προηγηθεί ατομική ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τη δυνατότητα προβολής ενός νέου λόγου ανακοπής στο πλαίσιο εκκρεμούς διαδικασίας εκτελέσεως που έχει εκκινήσει προ της ενάρξεως ισχύος του εν λόγω νόμου, δεν εγγυάται την πλήρη αξιοποίηση της προθεσμίας αυτής και επομένως την αποτελεσματική άσκηση του νέου δικαιώματος που αναγνωρίστηκε από την επίμαχη νομοθετική αλλαγή.

40 Συγκεκριμένα, λαμβανομένων υπόψη της διεξαγωγής της διαδικασίας, των ιδιαιτεροτήτων και της περιπλοκότητάς της καθώς και της σχετικής νομοθεσίας, υφίσταται σημαντικός κίνδυνος η εν λόγω προθεσμία να παρέλθει χωρίς να μπορέσουν οι καταναλωτές να προβάλουν δικαστικά τα δικαιώματά τους λυσιτελώς και κατά τρόπο αποτελεσματικό, λόγω του ότι δεν γνωρίζουν ή δεν αντιλαμβάνονται στην πραγματικότητα την ακριβή έκταση των δικαιωμάτων αυτών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

41 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η επίδικη μεταβατική διάταξη παραβιάζει την αρχή της αποτελεσματικότητας.

42 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική μεταβατική διάταξη, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, με την οποία τάσσεται αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την επομένη της δημοσιεύσεως του νόμου στον οποίο αυτή περιλαμβάνεται, για την άσκηση ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως λόγω καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών, από τους καταναλωτές κατά των οποίων είχε κινηθεί προ της ενάρξεως ισχύος του εν λόγω νόμου διαδικασία εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως η οποία δεν είχε περατωθεί ως την ημερομηνία αυτή

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική μεταβατική διάταξη, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, με την οποία τάσσεται αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την επομένη της δημοσιεύσεως του νόμου στον οποίο αυτή περιλαμβάνεται, για την άσκηση ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως λόγω καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών, από τους καταναλωτές κατά των οποίων είχε κινηθεί προ της ενάρξεως ισχύος του εν λόγω νόμου διαδικασία εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως η οποία δεν είχε περατωθεί ως την ημερομηνία αυτή.

(υπογραφές)